

Z obcej literatury.

Bodo v. Bodemeyer. Ueber meine Entomologischen Reisen. Bd. II. Ost-Sibirien, Schilka und Amur. Alfred Kernen, Verlag, Stuttgart, str. 90. Cena Mk. 3'50.

W publikacji niniejszej opisuje autor drugą swoją wyprawę, tym razem do wsch. Syberji, gdzie zaczął zbieranie w ciekawych okolicach nad Amurem i dopływem jego Szilką zaraz z pierwszą wiosną, jeszcze przed stajaniem śniegów (9 IV 1912 — *Coccinella transversoguttata* Mr.) i zbierał przez czas najpełniejszego rozwoju roślinności tamtejszej i świata owadziego. W ostatnich dniach lipca (24 VII) zakończył połowy z powodu zbliżania się jesieni a częściowo też z obawy przed zarazą; 2 VIII rozpoczął powrót do kraju. Cały czas pobytu został bardzo intensywnie wykorzystany przez użycie wszelkich znanych dziś metod masowego zbierania (sito, czerpak, strząsanie z drzew i krzewów, przynęty różnego rodzaju); prócz tego zwyczajne sposoby jak pod butwiejącymi kłodami, pod kamieniami, na kwiatkach, na sągach były ciągle stosowane. Pan B. spędzał w terenie po kilkanaście godzin dziennie. Wydatną pomocą byli mu stale wynajęty kozak Charin i dwaj Chińczycy, wszyscy zaopatrzeni w przybory potrzebne do zbierania. Urządził też „gieldę owadzią“; ogłosił mianowicie w językach miejscowych (rosyjskim i chińskim) pouczenie o zbieraniu i wyznaczył ceny na owady, co miało ten skutek, że codziennie wieczorem znoszono mu do mieszkania obfite materiały zebrane w różnych okolicach, niejednokrotnie ponad 1000 okazów.

Stałym punktem operacyjnym była miejscowość Radjewka nad Amurem, skąd urządził codziennie wycieczki w bliższe i dalsze okolice jak do Paszkowej, Pompijewki oraz na chińską stronę. Opis jest chronologiczny; każda wycieczka osobno opisana i wyliczone rzadkości na niej zebrane, jakoteż na giełdzie wieczornej kupione. W ten sposób książka jest też niejako katalogiem zebranych rzadkości. — Zbierano głównie chrząszcze i motyle (te ostatnie także częściowo chodowano z gąsienic), przygodnie ważki i i.

Bardzo wartościowe dla zbieraczy są przedstawione tu różnorodne sposoby zbierania i poczynione przy zbieraniu obserwacje, jak np. że na zwłokach różnych zwierząt kręgowych (ssaki, ptaki, gady-węże) zbiera się różne zespoły chrząszczy. Nie pomijał też p. B. żadnej sposobności połowu; napotkawszy np. przypadkiem w drodze od kilku dni leżącego chińczyka, obraca go przy pomocy towarzyszyw a ziemię z pod niego przesiewa przez sito, zyskując w ten sposób kilka niezbianych dotychczas gatunków. Podziwiać należy też pomysłowość autora w otrzymaniu masowem wielkich rzadkości, jak np. *Papilio bianor* Cr. v. *Maackii* Mén., który lata na wysokości wierzchołków drzew w lasach; na jednej z wycieczek zauważył p. B. wśród ławicy piaszkowej większą ilość okazów na ekrementach ludzkich; zaraz też napełnił 6 wiader zawartością dołów kloacznych, przyprowadził to najlepszym rumem amerykańskim i tak sporządzoną przynętę porozlewał po całej ławicy; przy każdej porcji

postawił człowieka z siatką na motyle, sam również stanął do roboty i w krótkim czasie zdobył 146 nienaganych okazów, w tem liczne samice tej pierwszorzędnej rzadkości.

Materiał zebrany przez p. B. opracowali liczni specjaliści, przyczem opatrzone szeregi nowych gatunków i odmian jego nazwiskiem. Sam autor opisał też kilka aberacji, jedną w niniejszej książce.

Wartość ma przedewszystkiem książeczka dla cennych wskazówek kolektorskich; urozmaicona jest licznymi epizodami z życia, nie pozbawionymi fantazji. K.

Komunikaty Zarządu P. Z. E.

Dnia 14 stycznia 1929 r. odbyło się VII-e Walne Zgromadzenie P. Z. E. Wynik wyborów Zarządu i Komisji Rewizyjnej na r. 1929 jest taki sam, jak w roku poprzednim. Szczegółowe sprawozdanie w następnym tomie.

Tom VIII-y P. P. E. ukaże się w grudniu b. r. Ostateczny termin nadsyłania rękopisów przeznaczonych do tego rocznika upływa dnia 31 VIII b. r.

Autorów polskich uprasza się o łaskawe nadsyłanie dla biblioteki P. Z. E. swych prac entomologicznych.

